Evropský parlament
2014-2019

Dokument ze zasedání

7.7.2015

B8-0657/2015 }
B8-0658/2015 }
B8-0665/2015 }
B8-0666/2015 }
B8-0667/2015 }
B8-0668/2015 }
B8-0669/2015 } RC1

SPOLEČNÝ NÁVRH USNESENÍ

předložený v souladu s čl. 123 odst. 2 a 4 jednacího řádu

a nahrazující návrhy usnesení předložené skupinami:
ECR (B8-0657/2015)
ALDE (B8-0658/2015)
Verts/ALE (B8-0665/2015)
S&D (B8-0666/2015)
EFDD (B8-0667/2015)
GUE/NGL (B8-0668/2015)
PPE (B8-066*/2015)

o situaci v Burundi
(2015/2723(RSP))

Davor Ivo Stier, Cristian Dan Preda, Joachim Zeller, Lorenzo Cesa, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Mariya Gabriel, Francesc Gambús, Michael Gahler, Maurice Ponga, Lara Comi, Antonio Tajani
za skupinu PPE
Gianni Pittella, Maria Arena, David Martin, Linda McAvan, Elena Valenciano, Marlene Mizzi, Kati Piri, Alessia Maria Mosca, Goffredo Maria Bettini, Doru-Claudian Frunzulică, Victor Negrescu, Kashetu Kyenge, Norbert Neuser
za skupinu S&D
Charles Tannock, Mark Demesmaeker
za skupinu ECR

Louis Michel, Dita Charanzová, Gérard Deprez, Marielle de Sarnez, Frédérique Ries, Pavel Telička, Ivo Vajgl
za skupinu ALDE
Marie-Christine Vergiat, Patrick Le Hyaric, Stelios Kouloglou, Kostadinka Kuneva
za skupinu GUE/NGL
Maria Heubuch, Bodil Valero, Judith Sargentini, Michèle Rivasi, Jordi Sebastià
za skupinu Verts/ALE
Fabio Massimo Castaldo, Ignazio Corrao
za skupinu EFDD

Usnesení Evropského parlamentu o situaci v Burundi
(2015/2723(RSP))

Evropský parlament,

– s ohledem na svá předchozí usnesení o Burundi,

– s ohledem na Dohodu z Cotonou,

– s ohledem na prohlášení Rady bezpečnosti OSN ze dne 10. dubna 2014 o situaci v Burundi,

– s ohledem na dohodu z Aruši o míru a usmíření v Burundi,

– s ohledem na burundskou ústavu,

– s ohledem na prohlášení vydané hlavami států Východoafrického společenství dne 31. května 2015 v tanzanském Dar es Salaamu,

– s ohledem na naléhavou výzvu bývalých vůdčích představitelů státu Burundi, politických stran a organizací občanské společnosti, která zazněla dne 28. května 2015 v Bujumbuře,

– s ohledem na rozhodnutí o situaci v Burundi přijatá na summitu Africké unie dne 13. června 2015,

– s ohledem na závěry Rady týkající se Burundi ze dne 22. června 2015,

– s ohledem na prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Federiky Mogheriniové k přerušení působení volební pozorovatelské mise EU v Burundi ze dne 28. května 2015 a na prohlášení mluvčího místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky k situaci v Burundi ze dne 29. června 2015;

– s ohledem na rozhodnutí předsednictva Smíšeného parlamentního shromáždění AKT-EU ze dne 14. června 2015 pozastavit kvůli situaci v zemi volební pozorovatelskou misi shromáždění vyslanou do Burundi,

– s ohledem na obecné zásady EU týkající se obhájců lidských práv a na obecné zásady EU v oblasti lidských práv ohledně svobody projevu a na závěry Rady z června 2014, v nichž se zavázala k zintenzivnění práce v souvislosti s obhájci lidských práv,

– s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,

– s ohledem na Africkou chartu pro demokracii, volby a správu věcí veřejných,

– s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech,

– s ohledem na Africkou chartu lidských práv a práv národů,

– s ohledem na čl. 123 odst. 2 a 4 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že článek 96 burundské ústavy a článek 7.3 dohody z Aruši o míru a usmíření stanoví, že prezident může být ve funkci pouze dvě funkční období; vzhledem k tomu, že prezident Pierre Nkurunziza je ve funkci od roku 2005, přičemž v roce 2010 byl znovu zvolen ve volbách, které opozice bojkotovala poté, co nařkla vládu ze zastrašování;

B. vzhledem k tomu, že prezident Nkurunziza dne 26. dubna 2015 oznámil, že bude kandidovat na třetí funkční období, přičemž se hájil tím, že v prvním funkčním období byl jmenován zákonodárci, a toto oznámení uvrhlo zemi do chaosu a vyvolalo rozsáhlé protesty, v květnu pak došlo k neúspěšnému pokusu o vojenský převrat;

C. vzhledem k tomu, že po tomto oznámení bylo dne 14. května 2015 po neúspěšném pokusu o převrat vedeném bývalým armádní generálmajorem Godefroidem Niyombarem, který posléze uprchl ze země, zatčeno 17 důstojníků, a následně bylo po vypuknutí násilí a série granátových útoků zabito více než 70 osob;

D. vzhledem k tomu, že ze země uprchli také dva předsedající členové nezávislé státní volební komise (CENI), předsedající soudce Ústavního soudu pověřený rozhodováním o zákonnosti prezidentova třetího funkčního období a předseda národního shromáždění, přičemž všichni jako důvod uvedli obavy o vlastní bezpečnost; vzhledem k tomu, že dne 25. června 2015 ze země uprchl rovněž viceprezident Burundi Gervais Rufyikiri poté, co zpochybnil legitimitu prezidentovy kandidatury na třetí funkční období;

E. vzhledem k tomu, že policie použila nepřiměřenou sílu při tvrdém zákroku proti poklidným demonstrantům, při němž došlo ke ztrátám na životech; vzhledem k tomu, že podle údajů policie bylo v souvislosti s těmito protesty mezi 26. dubnem a 12. květnem 2015 zadrženo 892 lidí a následně bylo 568 propuštěno; vzhledem k tomu, že 280 zadržených bylo převezeno do úřadu státního žalobce;

F. vzhledem k tomu, že násilnosti se ještě přiostřují díky akcím milic napojených na státní orgány; vzhledem k tomu, že nevládní organizace a obhájci lidských práv odsoudili skutečnost, že do policie a ozbrojených složek se infiltrovaly milice strany CNDD-FDD (Národní rada na obranu demokracie – Síly na obranu demokracie);

G. vzhledem k tomu, že opoziční strany a občanská společnost volby bojkotovaly s odkazem na stranické zneužívání státních institucí, násilí a zastrašování mládežnickými milicemi strany CNDD-FDD (tzv. Imbonerakure), nedostatečnou důvěru ve státní volební komisi CENI a vládní strategie usilující o omezení inkluzivní povahy volebního procesu, včetně potíží při registraci voličů a úprav hranic volebních obvodů ve prospěch vládnoucí strany; vzhledem k tomu, že aktuální situace vedla burundskou katolickou církev k tomu, že stáhla své kněží, které určila na pomoc s organizováním voleb, přičemž uvedla, že „nemůže podporovat volby, které jsou plné pochybení“;

H. vzhledem k tomu, že vládnoucí strana Burundi bojkotovala opětovné zahájení krizových rozhovorů pod záštitou zprostředkovatele OSN Abdoulaye Bathilyho, jeho rezignaci požadovala, a „zprostředkovatelské“ skupiny sestávající ze zástupců OSN, Africké unie (AU), Východoafrického společenství a Mezinárodní konference o oblasti Velkých jezer;

I. vzhledem k tomu, že mezinárodní společenství hraje v regionu významnou roli jakožto garant dohod z Aruši a že v provádění nezávislého vyšetřování násilí a zločinů spáchaných v Burundi mají velký význam instituce jako Mezinárodní trestní soud;

J. vzhledem k tomu, že parlamentní volby se konaly dne 29. června 2015, i přes výzvy mezinárodního společenství k jejich odkladu a přestože je občanská společnost a opozice bojkotovaly, a prezidentské volby se mají konat dne 15. července 2015;

K. vzhledem k tomu, že dne 29. června 2015 EU stáhla svou volební pozorovatelskou misi v Burundi, neboť dospěla k názoru, že pořádání parlamentních voleb, aniž by byly zajištěny minimální podmínky pro to, aby tyto volby byly důvěryhodné, transparentní a inkluzivní, by krizi jen zhoršilo;

L. vzhledem k tomu, že pozorovatelé OSN vydali prohlášení, že se volby dne 29. června konaly „v napjaté atmosféře politické krize a v ovzduší všudypřítomného strachu a zastrašování v různých částech země“, a dospěli tudíž k závěru, že „toto prostředí nebylo příznivé pro svobodné, důvěryhodné a inkluzivní volby“;

M. vzhledem k tomu, že volební proces nadále maří omezení nezávislých sdělovacích prostředků, nadměrné používání síly vůči demonstrantům, atmosféra zastrašování opozičních stran a občanské společnosti a nedostatečná důvěra ve volební orgány, což vedlo EU k tomu, že se rozhodla pozastavit působení své volební pozorovatelské mise;

N. vzhledem k tomu, že Východoafrické společenství a Africká unie (AU) prohlásily, že podmínky v současnosti nejsou příznivé pro konání voleb a že nastolit takovéto podmínky nebude ve lhůtě stanovené burundskou ústavou možné;

O. vzhledem k tomu, že Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) uvádí, že z Burundi do sousedních států uprchlo přibližně 127 000 lidí a tito uprchlíci způsobili humanitární krizi v Konžské demokratické republice, ve Rwandě a v Tanzanii, kde byl hlášen výskyt cholery;

P. vzhledem k tomu, že politický pat v Burundi a zhoršující se bezpečnostní a hospodářská situace mají závažné důsledky pro obyvatelstvo a představují riziko pro celý region, přičemž Burundi čelí nejhorší krizi od dvanáctileté etnicky motivované občanské války, v níž podle odhadů do roku 2005 zahynulo na 300 000 lidí;

Q. vzhledem k tomu, že v reakci na předchozí usnesení Evropského parlamentu a zejména na jimi citovaný 96 Dohody z Cotonou trvali představitelé EU trvali na tom, že je nutné, aby se volebního procesu účastnily všechny politické síly v zemi podle volebního plánu a v souladu s kodexem chování ve volbách (*Code de bonne conduite en matière électorale*);

R. vzhledem k tomu, že EU pozastavila vyplacení zbývající částky podpory na konání voleb pro Burundi ve výši 1,7 milionu EUR z toho důvodu, že v zemi v tuto chvíli nejsou nezbytné předpoklady pro zajištění důvěryhodnosti a hladkého průběhu volebního procesu poklidným, inkluzivním a transparentním způsobem a bez porušování politických svobod, mj. svobody projevu;

S. vzhledem k tomu, že pozastavení podpory na konání voleb oznámila rovněž Belgie, která se rozhodla neposkytnout polovinu ze 4 milionů EUR vyčleněných na volby a zrušit svou účast na dohodě o policejní spolupráci v hodnotě 5 milionů EUR, kterou měla financovat společně s Nizozemskem; vzhledem k tomu, že spolupráci s Burundi v oblasti bezpečnosti pozastavila také Francie a Německo oznámilo pozastavení veškeré dvoustranné spolupráce, jíž se účastní současná vláda Burundi;

T. vzhledem k tomu, že právo na svobodu projevu je zaručeno burundskou ústavou a mezinárodními a regionálními dohodami, které Burundi ratifikovalo, je zakotveno v národní strategii řádné správy věcí veřejných a boje proti korupci a je nezbytným předpokladem pro konání svobodných, spravedlivých, transparentních a pokojných voleb; vzhledem k tomu, že však v zemí probíhá důsledné tažení proti sdělovacím prostředkům poté, co bylo v půli května ukončeno vysílání soukromých provozovatelů vysílání, novináři masově odcházejí ze země a ti, kteří v Burundi zůstávají, čelí neustálým hrozbám;

U. vzhledem k tomu, že EU výraznou měrou přispívá do ročního rozpočtu Burundi, který zhruba z poloviny tvoří prostředky z mezinárodní pomoci, a nedávno přidělila Burundi – jedné z nejchudších zemí světa – z Evropského rozvojového fondu na období 2014–2020 částku 432 milionů EUR, mimo jiné na zlepšení veřejné správy a rozvoj občanské společnosti;

V. vzhledem k tomu, že současná situace má dopad na ekonomické podmínky a společenský život všech Burunďanů; vzhledem k tomu, že kvůli násilným demonstracím v hlavním městě Bujumbuře je uzavřena většina škol a univerzitních kampusů a v důsledku uzavření obchodních center a zpomalení obchodu se sousedními státy devalvovala místní měna, vzrostla nezaměstnanost a snížily se příjmy z daní;

1. vyjadřuje vážné znepokojení nad zhoršující se politickou a humanitární situací v Burundi a širším regionu; žádá okamžité ukončení násilností a politického zastrašování oponentů a okamžité odzbrojení všech mládežnických ozbrojených skupin spojených s politickými stranami; vyjadřuje soustrast obětem násilností a těm, kteří přišli o život, a požaduje okamžitou humanitární pomoc pro ty, kteří byli nuceni opustit své domovy;

2. vyjadřuje hluboké znepokojení nad rozhodnutím burundské vlády konat volby i přes přetrvávající kritickou politickou a bezpečnostní situaci a vzhledem k tomu, že volební proces byl vážně narušen omezením nezávislých sdělovacích prostředků, použitím síly proti demonstrantům, atmosférou zastrašování opozičních stran a občanské společnosti a nedostatečnou důvěrou ve volební orgány; naléhá na burundské orgány, aby uposlechly výzev Africké unie a odložily prezidentské volby vyhlášené na 15. července 2015 a aby do snah o vytvoření podmínek vhodných pro pokojný, věrohodný, svobodný a spravedlivý volební proces zapojily všechny zúčastněné strany;

3. vyzývá všechny, kteří se účastní volebního procesu, včetně orgánů odpovědných za organizaci voleb a bezpečnostní složky, aby dodržovaly závazky přijaté v dohodě z Aruši, a připomíná, že tato dohoda ukončila občanskou válku a stala se základem burundské ústavy; zdůrazňuje význam konsenzuální dohody na harmonogramu voleb na základě technického

posouzení, které vypracuje OSN;

4. opětovně zdůrazňuje, že trvalé politické řešení, které bude v zájmu bezpečnosti a demokracie pro všechny obyvatele Burundi, lze nalézt pouze prostřednictvím dialogu a konsenzu, na němž se bude podílet burundská vláda, opozice i občanská společnost, a v souladu s dohodou z Aruši; vyzývá všechny zúčastněné strany v Burundi, aby obnovily dialog o všech oblastech, ve kterých panují neshody; podporuje proto zprostředkovatelské úsilí vedené Africkou unií, Východoafrickým společenstvím a OSN a je připraven podpořit provádění konkrétních opatření nedávno oznámených Africkou unií;

5. opětovně vyjadřuje svoji podporu vytrvalému úsilí ze strany Východoafrického společenství a zdůrazňuje význam opatření dohodnutých na summitech, které se ve dnech 13. a 31. května 2015 konaly v Dar es Salaamu, včetně výzvy k odložení voleb a okamžitému ukončení násilí, odzbrojení mládežnických skupin spojených s politickými stranami, zahájení dialogu mezi burundskými zúčastněnými stranami a závazku ze strany regionu pouze nečinně nepřihlížet, pokud by mělo dojít ke zhoršení situace, neboť tato opatření tvoří rámec pro politické a konsenzuální řešení této krize;

6. připomíná, že partnerství EU s Burundi se řídí Dohodou z Cotonou a že obě strany se zavázaly dodržovat a provádět ustanovení této dohody, zejména co se týče dodržování lidských práv; poukazuje na skutečnost, že Burundi rovněž podepsalo a ratifikovalo Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Africkou chartu lidských práv a práv národů, a má proto povinnost dodržovat všeobecná lidská práva a právo na svobodu projevu; vyzývá proto vládu Burundi, aby umožnila skutečnou a otevřenou politickou diskusi, která by se obešla bez obav ze zastrašování, a aby se zdržela zneužívání soudů k vyloučení politických konkurentů;

7. bere na vědomí dialog mezi EU a Burundi, který se uskutečnil v souladu s článkem 8 Dohody z Cotonou; je nicméně přesvědčen, že nadále dochází k porušování podstatných a základních prvků Dohody z Cotonou, zejména co se týče dodržování základních lidských práv a demokratických zásad, a vyzývá proto Komisi, aby zahájila řízení podle článku 96 s cílem přijmout vhodná opatření;

8. vyzývá rovněž za tímto účelem Komisi, aby naléhavě opětovně posoudila pomoc EU s cílem ji přesměrovat, zvýšit finanční podporu občanské společnosti a zaměřit se na humanitární pomoc na rozdíl od centrální rozpočtové podpory, a zároveň aby měla na paměti nanejvýš chvályhodnou roli burundské armády při mírové misi v Somálsku;

9. připojuje se k výzvě Rady pro zahraniční věci ze dne 22. června 2015, v níž místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku požádala, aby vypracovala seznam cílených restriktivních opatření, zákazů udělování víz a zákazů cestování namířených proti těm, kdo nesou odpovědnost za násilné činy, represi a závažné porušování lidských práv, spolu s těmi, kdo aktivně brání politickému řešení v rámci navrženém Africkou unií a Východoafrickým společenstvím, a rovněž místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku Unie žádá, aby přijala nezbytná opatření za účelem zmrazení veškerého majetku jednotlivců v členských státech EU;

10. vyjadřuje hluboké znepokojení nad počtem obětí a počtem případů vážného porušení lidských práv, které byly hlášeny od začátku krize, zejména těmi případy porušení práv, které jsou připisovány členům hnutí Imbonerakure; bere na vědomí zastrašování a rizika, jimž čelí obhájci lidských práv, političtí aktivisté a novináři, a svévolné zatýkání členů opozičních stran; vyzývá k okamžitému a bezpodmínečnému propuštění všech jednotlivců zatčených proto, že uplatňovali své právo na pokojné shromažďování a svobodu projevu;

11. požaduje okamžité ukončení násilností a zastrašování ze strany hnutí Imbonerakure; vyzývá stranu CNDD-FDD, aby podnikla okamžité kroky k odzbrojení mládežnických milicí a zabránila svým členům v zastrašování oponentů a útocích na ně a aby zajistila, že osoby odpovědné za násilnosti budou trestně stíhány; vyzývá k tomu, aby byla provedena nezávislá mezinárodní vyšetřování ve věci tvrzení, že CNDD-FDD vyzbrojuje svou mládežnickou frakci a poskytuje jí vojenský výcvik; taktéž požaduje, aby vůdci opozičních stran zamezili páchání násilí namířeného proti jejich protivníkům;

12. opětovně zdůrazňuje, že není možné tolerovat beztrestnost osob odpovědných za závažná porušení lidských práv a že tyto osoby musí nést individuální odpovědnost a zodpovídat se ze svých činů před soudem; přikládá v této souvislosti zvláštní význam okamžitému zahájení rozmisťování pozorovatelů sledujících dodržování lidských práv a vojenských odborníků oznámenému Africkou unií;

13. poukazuje na skutečnost, že pokusy určitých sil transformovat nepokoje do podoby etnického konfliktu selhávají a že politické rozdělení Burundi není výslovně etnické; je přesvědčen, že to dokládá úspěšnost dohody z Aruši při vytváření etnicky vyvážené armády a policejních sil; vybízí proto prokurátorku Mezinárodního trestního soudu, aby bedlivě sledovala tyto sdělovací prostředky i projevy politických představitelů a zaměřila se na podněcování k etnicky motivovanému násilí;

14. v této souvislosti opětovně zdůrazňuje, že je důležité dodržovat kodex chování ve volbách a volební plán zprostředkovaný OSN, který političtí aktéři podepsali v roce 2013, a plně podporuje úsilí OSN a úsilí na regionální úrovni předcházet dalšímu nárůstu politicky motivovaného násilí;

15. vyzývá k okamžitému zrušení omezení týkajících se sdělovacích prostředků a přístupu k internetu a znovu odsuzuje opakované útoky na Radio Publique Africaine, které je jednou z hlavních zpravodajských stanic v zemi; je toho názoru, že legitimní volby se nemohou konat, pokud sdělovací prostředky nebudou moci fungovat bez omezení a novináři pracovat bez zastrašování;

16. vyjadřuje uznání roli humanitárních organizací a orgánů sousedních zemí, které se starají o potřeby osob, jež musely utéci před krizí, a nabízejí ochranu uprchlíkům; vítá oznámení Komise, že uvolní dalších 1,5 milionu EUR na zmírnění humanitární situace; varuje však, že EU i její členské státy musí své závazky vzhledem k obrovskému přílivu uprchlíků v již tak nestabilním regionu, hlášeným výskytům cholery a znepokojivým zprávám o sexuálním násilí nutně zdvojnásobit; zdůrazňuje význam dlouhodobé strategie nejen lékařské a potravinové pomoci, ale také opětovné integrace a psychologické podpory těm, kdo byli

nuceni uprchnout;

17. vyzývá EU a její členské státy, aby splnily veškeré závazky obsažené v regionálním plánu reakce na vlnu uprchlíků z Burundi vypracovaném OSN, který do září 2015 požaduje 207 milionů USD na pomoc 200 000 očekávaných burundských uprchlíků, včetně navýšení stávajících grantů určených pro tento region;

18. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám členských států, vládě Burundi a vládám zemí v oblasti Velkých jezer, vládám zemí Východoafrického společenství, místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federice Mogheriniové, Africké unii, generálnímu tajemníkovi OSN, spolupředsedům Smíšeného parlamentního shromáždění AKT-EU a Panafrickému parlamentu.